

Samenvatting

Het betreft een in Lanaken (België) woonachtig echtpaar met een in Nederland exploiterende onderneming. Op het verzoek om in aanmerking te komen voor een Tozo-uitkering ter voorziening in de algemene kosten van het bestaan is afwijzend beslist. Reden van de afwijzing is dat de ondernemers geen recht hebben op een algemene bijstandsuitkering op grond van de Tozo omdat ze tijdens de uitkeringsperiode niet in Nederland maar in België woonden. In beroep hebben de ondernemers kenbaar gemaakt het niet eens te zijn met de afwijzing en beroepen zich op het feit, kort samengevat, dat niet de woonplaatsvoorwaarde van toepassing is, maar de Europese regelgeving, waardoor er wel recht bestaat op een algemene bijstandsuitkering op grond van de Tozo. Uit de uitspraak van Rechtbank Limburg volgt dat het beroepschrift gegrond is verklaard omdat kort samengevat de woonplaatsvoorwaarde de vrijheid van vestiging belemmert en dat het college onvoldoende heeft gemotiveerd waarom deze belemmering valt te rechtvaardigen. Het bestreden besluit is daarom vernietigd, en met inachtneming van de uitspraak dient een nieuw besluit te worden genomen. Tijdens de termijn om in hoger beroep te gaan en na het indienen van hoger beroep, kan een schorsende werking toegepast worden. Dit betekent dat vooralsnog geen gevolg wordt gegeven aan de uitspraak van Rechtbank Limburg. Het is voor het college van groot belang dat de uitspraak van Rechtbank Limburg wordt voorgelegd aan het hoogste rechterlijke college van Nederland. De uitspraak van Rechtbank Limburg kan immers grote gevolgen hebben voor het bepalen van het recht op algemene bijstand ter voorziening in de algemene kosten van het bestaan voor ondernemers die niet woonachtig zijn in Nederland, maar wel woonachtig zijn in een van de EU- lidstaten.

Beslispunten

1. Akkoord gaan met het instellen van hoger beroep bij de Centrale Raad van Beroep, overeenkomstig artikel 160 gemeentewet (procesbesluit) tegen de uitspraak van de Rechtbank Limburg van 25 april 2022, ROE 20 / 3505 TOZO SC.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 31 mei 2022:

Conform.

1. Aanleiding

Rechtbank Limburg heeft in haar uitspraak van 25 april 2022 (ROE20 / 3505 TOZO SC, het beroep van de heer U. Akkoyun en mevrouw A. Sahin gegrond verklaard, het bestreden besluit vernietigd en het college opgedragen om een nieuw besluit te nemen met inachtneming van de uitspraak.

2. Context

De heer Akkoyun en mevrouw Sahin (hierna: ondernemers) hebben als gevolg van de coronacrisis op 29 mei 2020 een Tozo-aanvraag ingediend voor het verkrijgen van een inkomen ter voorziening in de algemene kosten van het bestaan. De ondernemers zijn woonachtig in het Belgische Lanaken en exploiteren in de gemeente Maastricht een eigen onderneming in de vorm van een taxibedrijf.

Bij besluit van 15 juni 2020, onder besluitnummer 1709465, is op deze aanvraag afwijzend beslist. De reden van de afwijzing is dat de ondernemers op grond van artikel 11, eerste lid, van de Participatiewet, in samenhang met artikel 1, van de Tozo, geen recht hebben op een algemene bijstandsuitkering op grond van de Tozo 1, omdat de ondernemers niet in Nederland, maar in België woonachtig zijn.

Op 2 juli 2020 is namens de ondernemers een bezwaarschrift ingediend. De ondernemers zijn het niet eens met de afwijzingsgrond en stellen zich op het standpunt dat ten onrechte de in artikel 11, eerste lid, en artikel 13, eerste lid, onder e, van de Participatiewet gestelde woonplaatsvoorwaarde wordt gehanteerd. In dit verband doen de ondernemers een beroep op Europese regelgeving.

Gelijktijdig hebben de ondernemers bij brief van 29 juni 2020 bij Rechtbank Limburg, sector bestuursrecht, een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening ingediend. Dit verzoek is op 21 juli 2020 bij mondelinge uitspraak door de voorzieningenrechter van Rechtbank Limburg afgewezen vanwege het ontbreken van een spoedeisend belang.

Bij besluit van 13 november 2020 is het bezwaarschrift ongegrond verklaard. Aan de ongegrondverklaring ligt kort samengevat ten grondslag dat, anders dan de ondernemers hebben betoogd, artikel 21 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (hierna: VWEU), waarin het vrij verkeer van personen is geregeld en artikel 49 van de VWEU, waarin de vrijheid van vestiging is geregeld, niet in de weg staat aan het hanteren van de woonplaatsvoorwaarden op grond van artikel 11, eerste lid, van de Participatiewet.

Op 22 december 2020 hebben de ondernemers beroep ingediend bij Rechtbank Limburg. Rechtbank Limburg heeft op 25 april 2022 uitspraak gedaan. Rechtbank Limburg heeft het beroep

gegrond verklaard, het bestreden besluit (beslissing op bezwaar) vernietigd en opgedragen een nieuw besluit te nemen met inachtneming van de uitspraak.

Rechtbank Limburg is van oordeel dat de woonplaatsvoorwaarde de vrijheid van vestiging belemmert en dat het college onvoldoende heeft gemotiveerd waarom deze belemmering valt te rechtvaardigen. Volgens Rechtbank Limburg moet de woonplaatsvoorwaarde van artikel 1, eerste lid, van de Tozo, in samenhang met artikel 11, eerste lid, van de Participatiewet, buiten toepassing worden gelaten wegens strijd met artikel 49 van het VWEU.

Nu het beroep gegrond is en het bestreden besluit voor vernietiging in aanmerking komt, merkt Rechtbank Limburg op dat zij er vanuit gaat dat het college daartoe bevoegd is op basis van analoge toepassing van artikel 4, van de Tozo, waarin is geregeld dat het college bevoegd is om te beslissing op aanvragen om bijstand ter voorziening in de behoefte aan bedrijfskapitaal voor zelfstandigen die niet in Nederland wonen.

Gelet op de complexiteit van de materie is tijdens de procedure, zowel in de voorlopige voorziening als in de bodemprocedure, stadsadvocaat Paulussen te Maastricht ingeschakeld.

Gelet op de uitspraak van Rechtbank Limburg en de impact van deze uitspraak is, met accordering van het ministerie, een schorsende werking toegepast. Dit betekent dat vooralsnog geen uitvoer wordt gegeven aan de uitspraak gedurende de termijn dat we hoger beroep kunnen instellen en mochten we hoger beroep instellen, de schorsende werking voortzetten tot de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep.

3. Gewenste situatie

De uitspraak van Rechtbank Limburg is uitvoerig besproken met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Het ministerie steunt het college volledig om in hoger beroep te gaan.

Evenals het ministerie stellen we ons op het standpunt dat de uitspraak van Rechtbank Limburg niet alleen gevolgen heeft voor de Tozo-regeling, maar ook voor aanverwante regelingen zoals het Besluit bijstandverlening zelfstandigen light en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004. Deze regelingen zijn gelinieerd aan de Participatiewet. Zowel de Tozo als Bbz-light en het Bbz 2004

hebben hun grondslag immers in artikel 78f van de Participatiewet. Dit betekent dat de regels van de Participatiewet in principe van toepassing zijn.

Nederlanders die zich in het buitenland hebben gevestigd maken overeenkomstig artikel 11, eerste lid, van de Participatiewet, geen deel uit van de kring van rechthebbenden. Zo ook niet de Tozo-regeling, ook al is hier sprake van een tijdelijke Algemene Maatregel van Bestuur.

Het college van Maastricht voerde de Tozo-regeling en Bbz-light voor grensondernemers uit namens het Rijk. De uitspraak van Rechtbank Limburg kan een behoorlijke precedentwerking hebben voor zowel Nederland als voor alle EU-lidstaten. De vraag die hiermee gesteld kan worden is of sociale bijstand exporteerbaar wordt naar andere EU-lidstaten.

Gelet op de te verwachten impact van de uitspraak maar ook gelet op het nationaal belang is het van grote betekenis om het hoogste rechterlijke college van Nederland dit te laten beslechten.

Omdat het in casu gaat om bijstand ingevolge de Participatiewet is de Centrale Raad van Beroep de bevoegde gerechtelijke instantie. Vervolgens verbindt artikel 8:106 van de Awb hieraan dat de werking van de uitspraak van de rechtbank wordt opgeschort totdat de termijn voor het instellen van hoger beroep is verstreken of, indien hoger beroep is ingesteld, op het hoger beroep is beslist. Door de schorsende werking hoeft het college geen nieuw besluit te nemen.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

n.v.t.

5. Effect op de openbare ruimte

n.v.t.

6. Personeel en organisatie

n.v.t.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

n.v.t.

8. Financiën

Gelet op de complexiteit van deze zaak is het noodzakelijk de stadsadvocaat ook in hoger beroep in te schakelen. Het ministerie heeft tot nu toe toegezegd alle medewerking te verlenen in de vorm van

het aanleveren van benodigde gegevens en, indien van toepassing, het bieden van juridische ondersteuning van de landsadvocaat. Gelet op het nationaal belang is bij het ministerie het verzoek neergelegd om de kosten van onze stadsadvocaat declarabel te maken. Het ministerie zal de gemeente binnen 14 dagen hierover schriftelijk uitsluitsel geven. Het ligt gezien de belangen voor de hand dat de advocaatkosten geheel worden vergoed. Mocht dit (geheel buiten verwachting) toch niet zo zijn dan kunnen de kosten ten laste worden gebracht van de dekkingsreserve Tozo. Maar nogmaals hier wordt niet van uitgegaan.

9. Aanbestedingen

n.v.t.

10. Participatie tot heden

n.v.t.

11. Voorstel

1. Akkoord gaan met het instellen van hoger beroep bij de Centrale Raad van Beroep, overeenkomstig artikel 160 gemeentewet (procesbesluit) tegen de uitspraak van de Rechtbank Limburg van 25 april 2022, ROE 20 / 3505 TOZO SC.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

n.v.t.